

BERZE I BERZANSKO POSLOVANJE

**Pravni fakultet
Univerziteta u Travniku**

MODUL VIII. DIVIDENDE

PRIREDIO

Prof. dr. Faruk Jašarević

CILJEVI IZLAGANJA

- **DEFINIRATI POJAM I VRSTE
DIVIDENDE**
- **ELABORIRATI POSTUPAK
UTVRĐIVANJA I ISPLATE DIVIDENDE**
- **ANALIZIRATI OBJAVLJIVANJA
INFORMACIJA O DIVIDENDI**
- **DEFINIRATI POLITIKU DIVIDENDE**

1. OPĆENITO O VRIJEDNOSNIM PAPIRIMA

- **POSTOJE DVIJE OSNOVNE VRSTE VRIJEDNOSNIH PAPIRA:**
 - **DIONICE – VLASNIČKI VRIJEDNOSNI PAPIRI**
 - **I**
 - **OBVEZNICE - DUŽNIČKI VRIJEDNOSNI PAPIRI**

1.1. Dionice i obveznice

- **DIONICE** SU VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI ZAKONITOM IMATELJU DAJU VLASNIČKA PRAVA NAD DIJELOM KAPITALA DRUŠTVA
- **STOGA SE ČESTO NAZIVAJU I VLASNIČKIM VRIJEDNOSNIM PAPIRIMA**

1.1. Dionice i obveznice

- **DIONICA** DAJE SVOM IMATELJU - DIONIČARU UPRAVLJAČKA I VLASNIČKA PRAVA
- U TOME SE ISCRPLJUJU PRAVA KOJA IMA NA TEMELJU ČLANSTVA U DRUŠTVU

1.1. Dionice i obveznice

- **UPRAVLJAČKA PRAVA MU OMOGUĆUJU DA**
 - **UTJEČE NA RAD DRUŠTVA, I**
 - **ŠTITI SVOJ INTERES, INTERESE DRUGIH DIONIČARA I INTERES DRUŠTVA**

1.1. Dionice i obveznice

- **VLASNIČKIM PRAVIMA** OSTVARUJE EKONOMSKI CILJ S KOJIM JE UŠAO U PRIVATNOPRAVNU ZAJEDNICU OSOBA NASTALU PRAVNIM POSLOM RADI OSTVARENJA ZAJEDNIČKOG CILJA - CILJA DRUŠTVA - KOJIM OSTVARUJE I SVOJ OSOBNI CILJ

1.1. Dionice i obveznice

- **VLASNIČKA PRAVA JESU:**
 - (1) PRAVO NA ISPLATU DIVIDENDE
 - (2) PRAVO NA PLAĆANJE NAKNADE ZA ISPUNJENJE DODATNIH OBVEZA PREMA DRUŠTVU
 - (3) PRAVO PRVENSTVA PRI UPISU NOVIH DIONICA DRUŠTVA ...

1.1. Dionice i obveznice

- **(4) PRAVO NA ISPLATU DIJELA SUDJELOVANJA U TEMELJNOM KAPITALU DRUŠTVA ZA SLUČAJ NJEGOVA SMANJENJA**
- **(5) PRAVO NA ISPLATU OSTATKA NAKON PROVEDENE LIKVIDACIJE DRUŠTVA ILI EVENTUALNOG OSTATKA STEČAJNE MASE ...**

1.1. Dionice i obveznice

- **(6) PRAVO VANJSKOG DIONIČARA NA PRIMJERENU NAKNADU I OTPREMNINU**
- **(7) PRAVO DIONIČARA KOJI ISTUPA IZ DRUŠTVA ZBOG NJEGOVA PRIKLJUČENJA DRUGOM DRUŠTVU NA PRIMJERENU OTPREMNINU ...**

1.1. Dionice i obveznice

- **(8) PRAVO DIONIČARA KOJI JE NA PROPISANI NAČIN GLASAO PROTIV ODLUKE O PREOBLIKOVANJU DIONIČKOG DRUŠTVA U DRUŠTVO S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU DA MU DRUŠTVO OTKUPI NJEGOV UDIO I ZA TO PLATI PRIMJERENU NAKNADU**

1.1. Dionice i obveznice

- **OPSEG SPOMENUTIH PRAVA U PRAVILU SE RAVNA PREMA TOME KOLIKO DIONICE KOJE DIONIČAR IMA SUDJELUJU U TEMELJNOM KAPITALU DRUŠTVA**

1.1. Dionice i obveznice

- U TOME JE BITNA RAZLIKA PREMA ODREĐENJU **OPSEGA UPRAVLJAČKIH PRAVA** KOJA, OSIM NEKIH ODSTUPANJA GLEDE PRAVA GLASA, U NAČELU PRIPADAJU JEDNAKO SVIM DIONIČARIMA

1.1. Dionice i obveznice

- **VLASNIČKA PRAVA SE U DRUŠTVU MOGU PROŠIRIVATI I OGRANIČAVATI VIŠE NEGO UPRAVLJAČKA PRAVA, ALI SE TO MOŽE ČINITI SAMO KADA JE DOPUŠTENO ZAKONOM**

1.1. Dionice i obveznice

- **KAKO SE TO ČINI STATUTOM, BIT ĆE IH MOGUĆE PROŠIRITI ILI OGRANIČITI S OBZIROM NA ONO ŠTO JE PROPISANO ZAKONOM O PRIVREDNIM DUŠTVIMA SAMO KADA TAJ ZAKON TO IZRIČITO DOPUSTI**

1.1. Dionice i obveznice

- **TAKO DRUŠTVO, PRIMJERICE, MOŽE DIONIČARIMA KOJI IMAJU POVLAŠTENE DIONICE DATI POVLAŠTENA PRAVA NA DIVIDENDU ILI ISPLATU OSTATKA IMOVINE NAKON PROVEDENE LIKVIDACIJE DRUŠTVA ILI ODUZETI PRAVO PRVENSTVA PRI UPISU DIONICA KOJE DRUŠTVO IZDAJE POVEĆANJEM TEMELJNOG KAPITALA**

1.1. Dionice i obveznice

- **DUŽNIČKI VRIJEDNOSNI PAPIRI SU OBLIGACIONOPRAVNI PAPIRI, KOJI PODRAZUMIJEVAJU POSTOJANJE DUŽNIČKO - POVJERILAČKOG ODNOSA IZMEĐU NJIHOVIH IMATELJA I DRUŠTVA**

1.1. Dionice i obveznice

- OSNOVNU VRSTU DUŽNIČKIH
VRIJEDNOSNIH PAPIRA
PREDSTAVLJAJU **OBVEZNICE**

1.1. Dionice i obveznice

- **IMATELJI** **OBVEZNICA** **NEMAJU**
VLASNIČKIH PRAVA NAD DRUŠTVOM,
IAKO IM SE MOŽE DATI ZNAČAJAN
STEPEN KONTROLE NAD (ODREĐENIM)
POSLOVIMA TOKOM TRAJANJA
DUŽNIČKO - POVJERILAČKOG ODNOSA

1.1. Dionice i obveznice

- **KOD KLASIFIKACIJE DUŽNIČKIH VRIJEDNOSNIH PAPIRA VODI RAČUNA O ROKU DOSPIJEĆA OBAVEZA PO OVIM VRIJEDNOSNIM PAPIRIMA**

1.1. Dionice i obveznice

- **U TOM SMISLU POSTOJE**

- **KRATKOROČNI VRIJEDNOSNI PAPIRI** **DUŽNIČKI**

- **I**

- **DUGOROČNI DUŽNIČKI VRIJEDNOSNI PAPIRI**

1.1. Dionice i obveznice

- **OBAVEZE IZ KRATKOROČNIH DUŽNIČKIH VRIJEDNOSNIH PAPIRA NE MOGU DOSPIJEVATI U ROKU DUŽEM OD 365 DANA**
- **OBAVEZE IZ DUŽNIČKIH VRIJEDNOSNIH PAPIRA NE MOGU DOSPIJEVATI PRIJE ISTEKA ROKA OD 30 DANA**

1.1. Dionice i obveznice

- **OBVEZNICE** PREDVIĐAJU OBAVEZU OTPLATE GLAVNICE I PERIODIČNO PLAĆANJE KAMATE DO DOSPIJEĆA, KADA PRESTAJE OBAVEZA DUŽNIKA (DRUŠTVA) DA VRŠI BILO KOJA DALJNJA PLAĆANJA GLAVNICE/KAMATE

1.1. Dionice i obveznice

- **USPRKOS MNOGIM RAZLIKAMA, OBVEZNICE** IMAJU JEDAN ZAJEDNIČKI ELEMENT – PREDVIDLJIVU I UGOVOROM UTVRĐENU OTPLATU
- **DIONICE** FUNKCIONIRAJU DRUKČIJE

1.1. Dionice i obveznice

- **DRUŠTVA MOGU KORISTITI DIONIČKI KAPITAL**
 - **NA NEODREĐENO VRIJEME**
 - **I**
 - **NE POSTOJI OBVEZA VRAĆANJA NOVCA INVESTITORIMA**

1.1. Dionice i obveznice

- **NAKNADA** KOJU INVESTITORI DOBIVAJU ZA SVOJU INVESTICIJU JESTE MOGUĆNOST
 - **OSTVARIVANJA KAPITALNIH DOBITAKA (POVEĆANJE VRIJEDNOSTI DIONICA), I/ILI**
 - **DOBIVANJA DIVIDENDI, KAO REZULTATA DOBROG POSLOVANJA DRUŠTVA**

1.1. Dionice i obveznice

- SA STANOVIŠTA INVESTITORA **DIONICE**
SU KAO VRSTA INVESTICIJA OBIČNO
RIZIČNIJE OD **OBVEZNICA**

1.1. Dionice i obveznice

- **KAPITALNI DOBITCI SE**
 - NIKADA NE MOGU GARANTIRATI (CIJENE DIONICA IDU NAVIŠE I NANIŽE), A
 - DRUŠTVA NEMAJU OBVEZU VRŠITI ISPLATU BILO KAKVIH DIVIDENDI IMATELJIMA OBIČNIH DIONICA

1.1. Dionice i obveznice

- **JEDAN OD NAČINA DA SE KONTROLIRA DIONIČKI RIZIK JESTE DIONIČARIMA DATI GLASAČKA PRAVA (KOJA ĆE U SLUČAJU POVLAŠTENIH DIONICA BITI OGRANIČENA)**

1.1. Dionice i obveznice

- **DRUGI NAČIN UPRAVLJANJA RIZIKOM I SMANJENJA CIJENE KAPITALA JESTE OSIGURATI POŠTIVANJE I ZAŠTITA OVIH, ALI I SVIH DRUGIH PRAVA DIONIČARA**

1.2. Materijalizirani i dematerijalizirani vrijednosni papiri

- **VRIJEDNOSNI PAPIRI SU PODLOŽNI BROJNIM PRAVILIMA U POGLEDU FORME I MORAJU BITI USKLAĐENI SA ZAKONSKIM UVJETIMA**

1.2. Materijalizirani i dematerijalizirani vrijednosni papiri

- **VRIJEDNOSNI PAPIRI** MOGU POSTOJATI U DVA OSNOVNA OBLIKA:
 - **MATERIJALIZIRANI VRIJEDNOSNI PAPIRI** IZDANI U PAPIRNOJ FORMI, I
 - **NEMATERIJALIZIRANI VRIJEDNOSNI PAPIRI** (“NEPAPIRNI” ILI “DEMATERIJALIZIRANI VRIJEDNOSNI PAPIRI”)

1.2. Materijalizirani i dematerijalizirani vrijednosni papiri

- **PRAVA IMATELJA MATERIJALIZIRANIH VRIJEDNOSNIH PAPIRA SADRŽANA SU U SAMOM PAPIRU**

1.2. Materijalizirani i dematerijalizirani vrijednosni papiri

- **PRAVA IMATELJA
DEMATERIJALIZIRANIH VRIJEDNOSNIH
PAPIRA ZASNIVAJU SE NA UPISU U
REGISTAR (SLIČNO UPISU NA BANKOVNI
RAČUN KOJI ODRAŽAVA PRAVA
ULAGAČA NAD SREDSTVIMA)**

1.2. Materijalizirani i dematerijalizirani vrijednosni papiri

- U **BIH**, DIONICE I DRUGI VRIJEDNOSNI PAPIRI (VARANTI, OBVEZNICE) MOGU SE IZDAVATI SAMO U DEMATERIJALIZIRANOM (NEPAPIRNOM, ELEKTRONSKOM) OBLIKU

1.2. Materijalizirani i dematerijalizirani vrijednosni papiri

- **VRIJEDNOSNI PAPIRI DEFINIRANI SU KAO PRENOSIVI ELEKTRONSKI DOKUMENTI I MORAJU SE EVIDENTIRATI U OBLIKU ELEKTRONSKOG ZAPISA U INFORMACIONOM SISTEMU ODGOVARAJUĆEG REGISTRA, DEPOA I KLIRINGA VRIJEDNOSNIH PAPIRA**

1.3. Domaći izdavatelji vrijednosnih papira na međ. tržištu i vrijednosni papiri stranih izdavatelja na domaćem tržištu

- **DRUŠTVA MOGU ODLUČITI DA OSIGURAJU KAPITAL KAKO NA DOMAĆIM, TAKO I NA MEĐUNARODNIM TRŽIŠTIMA KAPITALA**

1.3. Domaći izdavatelji vrijednosnih papira na međ. tržištu i vrijednosni papiri stranih izdavatelja na domaćem tržištu

- **PRITOM UČEŠĆE NA INOZEMNIM TRŽIŠTIMA DRUŠTVA MOGU REALIZIRATI**
 - **DIREKTNIM IZDAVANJEM VRIJEDNOSNIH PAPIRA, ILI**
 - **INDIREKTNO, PREKO DEPOZITNIH POTVRDA**

1.3. Domaći izdavatelji vrijednosnih papira na međ. tržištu i vrijednosni papiri stranih izdavatelja na domaćem tržištu

- **DEPOZITNE POTVRDE** IZISKUJU
REGISTRIRANJE OSNOVNOG
VRIJEDNOSNOG PAPIRA NA IME
STRANOG POVJERENIČKOG DRUŠTVA
ILI, ČEŠĆE, BANKE
- OVE SE POTVRDE NAZIVAJU
“**DEPOZITNE POTVRDE**”

1.3. Domaći izdavatelji vrijednosnih papira na međ. tržištu i vrijednosni papiri stranih izdavatelja na domaćem tržištu

- **SISTEM JE RAZVIJEN, JER SU INVESTITORI NA NAJVEĆIM SVJETSKIM TRŽIŠTIMA KAPITALA OTKRILI DA JE POTREBNO NEKOLIKO MJESECI DA SE NJIHOVE KUPOVINE STRANIH DIONICA REGISTRIRAJU NA NJIHOVO IME**

1.3. Domaći izdavatelji vrijednosnih papira na međ. tržištu i vrijednosni papiri stranih izdavatelja na domaćem tržištu

- **SISTEM JE ATRAKTIVAN I ZA DRUŠTVA, JER IM OMOGUĆAVA PRISUSTVO NA STRANIM TRŽIŠTIMA A DA NE MORAJU PROĆI KROZ ČITAV POSTUPAK IZDAVANJA**

1.3. Domaći izdavatelji vrijednosnih papira na međ. tržištu i vrijednosni papiri stranih izdavatelja na domaćem tržištu

- **S ASPEKTA DOMAĆEG PRAVA, VRIJEDNOSNI PAPIRI I DRUGI FINANCIJSKI INSTRUMENTI KOJE DOMAĆE PRAVNE OSOBE IZDAJU U INOZEMSTVU SMATRAJU SE INOZEMNIM VRIJEDNOSNIM PAPIRIMA**

1.3. Domaći izdavatelji vrijednosnih papira na međ. tržištu i vrijednosni papiri stranih izdavatelja na domaćem tržištu

- **DODAJNI ELEMENT KOJI TRETIRA BIH PRAVO ODNOSI SE NA VALUTU U KOJOJ SE MOGU IZDAVATI VRIJEDNOSNI PAPIRI NA DOMAĆEM TRŽIŠTU**
- **VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJE IZDAJU DOMAĆE PRAVNE OSOBE, A KOJIMA SE TRGUJE U BIH IZRAŽAVAJU SE U **KM****

2. OPĆI OSVRT NA DIVIDENDU

- OD SVIH VLASNIČKIH PRAVA, TEMELJNO JE **PRAVO DIONIČARA NA ISPLATU DIVIDENDE**
- TO JE I LOGIČNO, JER JE CILJ DIONIČKOG DRUŠTVA VOĐENJE POSLOVANJA KOJIM SE OSTVARUJE DOBIT ILI POSTIŽE NEKA DRUGA IMOVINSKA KORIST ZA DRUŠTVO, A NJIME I ZA NJEGOVE DIONIČARE

2. OPĆI OSVRT NA DIVIDENDU

- **PRAVO DIONIČARA NA SUDJELOVANJE U OSTVARENOJ DOBITI POKAZUJE SE KAO TEMELJNO VLASNIČKO PRAVO DIONIČARA I JEDAN OD MOTIVA NJEGOVA ULASKA U DRUŠTVO ORIGINARNIM ILI DERIVATIVNIM STJECANJEM DIONICA**
- **ZATO SE TO PRAVO DIONIČARA I POSEBNO UREĐUJE PROPISIMA**

2. OPĆI OSVRT NA DIVIDENDU

- **RAZLOG** TOMU TREBA TRAŽITI U STROGIM PRAVILIMA O ODRŽANJU KAPITALA DRUŠTVA, KOJIMA JE CILJ POSTIZANJE NJEGOVE FINANCIJSKE STABILNOSTI, VAŽNE I ZBOG TOGA JER JE ...

2. OPĆI OSVRT NA DIVIDENDU

- ... **DIONICA** VRIJEDNOSNI PAPIR PA FINANCIJSKA NESTABILNOST NJEZINA IZDAVATELJA MOŽE NEPOVOLJNO UTJECATI NA **TRŽIŠTE KAPITALA**, A TIME I NA OPĆU FINANCIJSKU STABILNOST TE STABILNOST NA PODRUČJU REALNE EKONOMIJE

2. OPĆI OSVRT NA DIVIDENDE

- **DIVIDENDA** JE DIO DOBITI, KOJI SE ISPLAĆUJE VLASNICIMA DIONICA, DAKLE VLASNICIMA KOMPANIJE
- ODLUKA O ISPLATI **DIVIDENDE** DONOSI SE NA GODIŠNJOJ SKUPŠTINI IZDAVATELJA GLASANJEM PRISUTNIH DIONIČARA, TJ. VLASNIKA

2. OPĆI OSVRT NA DIVIDENDE

- **ISPLATA DIVIDENDE I NJEZIN IZNOS**
OVISI O REZULTATU POSLOVANJA
KOMPANIJE TE O POTREBAMA
KOMPANIJE ZA SREDSTVIMA ZA
INVESTIRANJE

2.1. Pojam dividende

- **DIONIČARI** IMAJU PRAVO NA UDIO U DOBITI DRUŠTVA
- **DIONIČARI** TO PRAVO MOGU OSTVARITI NA **DVA NAČINA**: ...

2.1. Pojam dividende

- **POSREDNO, PUTE M OSTVARIVANJA KAPITALNIH DOBITAKA (POVEĆANJE TRŽIŠNE VRIJEDNOSTI DIONICA KOJE IMAJU U DRUŠTVU), I/ILI**
- **NEPOSREDNO, PREKO ISPLAĆENIH DIVIDENDI**

2.1. Pojam dividende

- **PROMATRANO** **IZ** **PERSPEKTIVE**
DIONIČARA, **DIVIDENDE**
PREDSTAVLJAJU **NJIHOVO** **VAŽNO**
PRAVO

2.1. Pojam dividende

- **ISPLATA DIVIDENDI PODRAZUMIJEVA, PO PRAVILU,**
 - **ISPLATU GOTOVINE DIONIČARIMA,**
 - **ŠTO MOŽE**
 - **UMANJITI SREDSTVA DRUŠTVA POTREBNA ZA PRAVOVREMENO SERVISIRANJE DUGOVA**

2.1. Pojam dividende

- S TE TAČKE GLEDIŠTA, **DIVIDENDE** SE MOGU PROMATRATI I U SVJETLU **ZAŠTITE PRAVA POVJERILACA**, ZBOG ČEGA SE I ZAHTIJEVA POŠTIVANJE ODREĐENIH PRAVILA

2.1. Pojam dividende

- **DA BI ZAŠTITILO PRAVA POVJERILACA, ZAKONODAVSTVO NAMEĆE ODREĐENA OGRANIČENJA U VEZI S VRSTAMA I ISPLATOM DIVIDENDI**

2.2. Dobit raspoloživa za diobu

- **RAČUNOVODSTVENI TRETMAN ISPLATE DIVIDENDI UREĐUJU**
 - **KOMPANIJSKO PRAVO, I**
 - **RAČUNOVODSTVENI STANDARDI**
- **DIVIDENDE SE MOGU ISPLATITI SAMO IZ NETO DOBITI DRUŠTVA**

2.2. Dobit raspoloživa za diobu

- **NETO DOBIT OBUHVATA**
 - DOBIT IZ TEKUĆE POSLOVNE GODINE
 - |
 - NERASPOREĐENU DOBIT IZ
PRETHODNIH GODINA

2.2. Dobit raspoloživa za diobu

- **DIVIDENDE ZA POVLAŠTENE DIONICE MOGU SE ISPLAĆIVATI I IZ FONDOVA KOJI SU POSEBNO USTANOVljeni ZA TU SVRHU**
- **DIVIDENDE SE NI POD KOJIM OKOLNOSTIMA NE MOGU ISPLAĆIVATI IZ OSNOVNOG KAPITALA**

2.3. Pravo na dividendu

- **IMATELJI**

- **OBIČNIH DIONICA**

- **I**

- **POVLAŠTENIH DIONICA**

IMAJU RAZLIČITA PRAVA NA DIVIDENDE

2.3. Pravo na dividendu

- **RASPODJELA DIVIDENDI IMATELJIMA OBIČNIH DIONICA JE U POTPUNOJ DISKRECIJI DRUŠTVA**
- **IMATELJI POVLAŠTENIH DIONICA IMAJU PRAVO NA ISPLATU DIVIDENDI**

2.3. Pravo na dividendu

- **AKO DRUŠTVO NE ISPLATI DIVIDENDE, ILI ISPLATI SAMO DJELIMIČNU DIVIDENDU IMATELJIMA POVLAŠTENIH DIONICA, OVE DIONICE PRIVREMENO DAJU PRAVO GLASA IMATELJIMA OBIČNIH DIONICA NA SKUPŠTINI DIONIČARA, AKO JE TAKO ODREĐENO OSNIVAČKIM AKTOM DRUŠTVA**

2.3. Pravo na dividendu

- **VLASTITE DIONICE DRUŠTVA NE DAJU PRAVO NA DIVIDENDU**
- **PRAVA NA DIVIDENDE DJELIMIČNO PLAĆENIH DIONICA OGRANIČENA SU NA UPLAĆENI DIO, RAČUNAJUĆI OD DANA STJECANJA PRAVA NA DIVIDENDE**

2.4. Vrste dividendi

- **VRSTE DIVIDENDI KOJE DRUŠTVO MOŽE UTVRDITI ZA IMATELJE OBIČNIH I POVLAŠTENIH DIONICA SU: ...**

2.4. Vrste dividendi

- **(1) PRIVREMENE DIVIDENDE – MOGU SE ISPLAĆIVATI TOKOM POSLOVNE GODINE, OSIM AKO OSNIVAČKI AKT NE PREDVIĐA DRUKČIJE**
- **(2) GODIŠNJE DIVIDENDE – ISPLAĆUJU SE JEDNOM GODIŠNJE (ODLUKOM REDOVNE SKUPŠTINE DIONIČARA) ...**

2.4. Vrste dividendi

- **(3) KUMULATIVNE DIVIDENDE -**
POSTOJE KADA OSNIVAČKI AKT
PREDVIĐA DA SE NEUTVRĐENE ILI
DJELIMIČNO UTVRĐENE DIVIDENDE
ZA POVLAŠTENE DIONICE
KUMULIRAJU, A UTVRĐUJU SE I
ISPLAĆUJU U TOKU ODREĐENOG
RAZDOBLJA

2.4. Vrste dividendi

- **(4) FIKSNE DIVIDENDE - DEFINIRANE SU OSNIVAČKIM AKTOM KAO FIKSNI POSTOTAK NOMINALNE (RAČUNOVODSTVENE) VRIJEDNOSTI POVLAŠTENIH DIONICA) ...**

2.4. Vrste dividendi

- **(5) DIVIDENDE PO PROMJENJIVOJ STOPI - PODRAZUMIJEVAJU PROMJENJIV POSTOTAK DIVIDENDI KOJI SE ZASNIVA NA NOMINALNOJ VRIJEDNOSTI POVLAŠTENIH DIONICA ILI POSTOTKU NETO DOBITI**

2.4. Vrste dividendi

- **(6) PARTICIPATIVNE DIVIDENDE - MOGU SE DATI IMATELJIMA POVLAŠTENIH DIONICA NAKON DOBIJANJA PRIORITETNIH DIVIDENDI, NA OSNOVU KOJIH ONI IMAJU PRAVO DA SA IMATELJIMA OBIČNIH DIONICA UČESTVUJU U RASPODJELI PREOSTALE DOBITI**

2.5. Načini isplate dividendi

- **NAJČEŠĆA PRAKSA JE DA SE DIVIDENDE ISPLAĆUJU U NOVCU**
- **DOZVOLJENI SU I DRUGI OBLICI ISPLATE DIVIDENDI (NPR. DIVIDENDE SE MOGU ISPLATITI U DIONICAMA ILI DRUGIM VRIJEDNOSNIM PAPIRIMA DRUŠTVA ILI U DRUGOJ IMOVINI), OSIM AKO OSNIVAČKIM AKTOM DRUŠTVA NIJE DRUKČIJE PREDVIĐENO**

2.5. Načini isplate dividendi

- **DRUŠTVA TREBAJU ISPLAĆIVATI
DIVIDENDE U GOTOVINI, JER
BEZGOTOVINSKE TRANSAKCIJE
GENERALNO NISU POGODNE ZA
ISPLATE DIVIDENDI**

2.6. Organ koji odlučuje o raspodjeli dividendi

- **NADZORNI/UPRAVNI ODBOR PREDLAŽE SKUPŠTINI DIONIČARA (SD) IZNOS DIVIDENDI ZA ISPLATU**
- **SKUPŠTINA DIONIČARA (SD) JE NADLEŽNA ZA RASPODJELU DOBITI**

2.6. Organ koji odlučuje o raspodjeli dividendi

- **SKUPŠTINA DIONIČARA (SD) USVAJA ILI NE USVAJA PRIJEDLOG NADZORNOG/UPRAVNOG ODBORA PROSTOM VEĆINOM GLASOVA DIONIČARA KOJI UČESTVUJU NA SJEDNICI SKUPŠTINE DIONIČARA (SD)**

2.6. Organ koji odlučuje o raspodjeli dividendi

- **NADZORNI/UPRAVNI ODBOR MOŽE DONIJETI ODLUKU O ODOBRENJU ISPLATE DIVIDENDI**
 - **AKO JE TO PREDVIĐENO OSNIVAČKIM AKTOM DRUŠTVA, ILI**
 - **AKO GA NA TO OVLASTI SKUPŠTINA DIONIČARA (SD), U SKLADU SA OSNIVAČKIM AKTOM**

2.6. Organ koji odlučuje o raspodjeli dividendi

- **NA ISPLATU DIVIDENDI IMAOCIMA
POVLAŠTENIH DIONICA PRIMJENJUJU
SE SLJEDEĆA PRAVILA: ...**

2.6. Organ koji odlučuje o raspodjeli dividendi

- **AKO JE IZNOS DIVIDENDI MANJI OD ONOG KOJI JE UTVRĐEN OSNIVAČKIM AKTOM, IMATELJI POVLAŠTENIH DIONICA DOBIVAJU PRAVO GLASA AKO JE TO PREDVIĐENO OSNIVAČKIM AKTOM**

2.6. Organ koji odlučuje o raspodjeli dividendi

- **AKO IZNOS DIVIDENDI NA
POVLAŠTENE DIONICE NIJE
PROPISAN OSNIVAČKIM AKTOM,
IZNOS DIVIDENDI JE ISTI KAO ONAJ
KOJI SE ISPLAĆUJE NA OBIČNE
DIONICE**

2.7. Iznos dividende

- **NADZORNI/UPRAVNI ODBOR TREBA TEŽITI TOME DA MAKSIMIZIRA VRIJEDNOST ZA DIONIČARE KADA FORMULIRA SVOJ PRIJEDLOG O VISINI DIVIDENDI ZA RASPODJELU**

2.7. Iznos dividende

- **KRAJNJI POSTOTAK ISPLATE – DEFINIRAN KAO POSTOTAK NETO DOBITI KOJI SE TREBA ISPLATITI NA IME DIVIDENDE – TREBA SE ZASNIVATI NA ŽELJAMA DIONIČARA**

2.7. Iznos dividende

- **NADZORNI/UPRAVNI ODBOR TREBA SAGLEDATI PREFERIRAJU LI DIONIČARI**
 - **KAPITALNE DOBITKE (NPR. KORIŠTENJE VIŠKA GOTOVINE ZA STJECANJE VLASTITIH DIONICA ILI REINVESTIRANJE U DRUŠTVO), ILI**
 - **ISPLATU DIVIDENDE**

2.7. Iznos dividende

- U TOM KONTEKSTU POTREBNO JE DA **NADZORNI/UPRAVNI ODBOR** DEFINIRA OPTIMALAN PRIJEDLOG POLITIKE DIVIDENDI, KOJA BI U IDEALNOM SLUČAJU TREBALA PREDSTAVLJATI **RAVNOTEŽU** IZMEĐU
 - **SADAŠNJIH DIVIDENDI, I**
 - **BUDUĆEG RASTA**

2.7. Iznos dividende

- ZA BILO KOJE DRUŠTVO, **OPTIMALAN KOEFICIJENT ISPLATE** ODREĐUJU ČETIRI FAKTORA:

(1) PREFERIRAJU LI INVESTITORI KAPITALNE DOBITKE ILI DIVIDENDE

(2) MOGUĆNOSTI DRUŠTVA ZA INVESTIRANJE ...

2.7. Iznos dividende

- ... (NPR. DRUŠTVA S VIŠKOM GOTOVINE ALI OGRANIČENIM MOGUĆNOSTIMA ZA INVESTIRANJE OBIČNO BI VELIKI POSTOTAK SVOJIH PRIHODA RASPODIJELILA DIONIČARIMA KROZ DIVIDENDE, DOK DRUŠTVA U SEKTORIMA S VELIKIM RASTOM OBIČNO SVOJE PRIHODE REINVESTIRAJU U POSLOVANJE) ...

2.7. Iznos dividende

....

**(3) CILJNA STRUKTURA KAPITALA
DRUŠTVA**

|

(4) RASPOLOŽIVOST EKSTERNOG KAPITALA | CIJENA

2.7. Iznos dividende

- **REZULTATI ANKETE IFC-A IZ 2003. GODINE POKAZUJU BLAGO SMANJENJE ISPLATA DIVIDENDI KOD DRUŠTAVA U REGIONIMA RUSIJE IZMEĐU 2000. I 2001. GODINE**

2.7. Iznos dividende

- **OVO SMANJENJE SE DOGODILO UGLAVNOM KOD DRUŠTAVA SA PREKO 300 ZAPOSLENIH**
- **ZA RAZLIKU OD TOGA, POSTOTAK DRUŠTAVA KOJA ISPLAĆUJU DIVIDENDE A IMAJU MANJE OD 300 ZAPOSLENIH, OSTAO JE STABILAN**

2.7. Iznos dividende

- **IAKO JE DIVIDENDE ISPLATIO MANJI BROJ DRUŠTAVA, POSTOTAK NETO DOBITI IZDVOJEN ZA ISPLATU DIVIDENDI POVEĆAN JE, U PROSJEKU, SA 16% U 2000. GODINI NA 21% U 2001. GODINI**

2.8. Značaj stabilnosti isplate dividendi

- **DIONIČARIMA JE VAŽNA STABILNOST ISPLATE DIVIDENDI**
- **ISPLATE DIVIDENDI IMAJU TENDENCIJU DA SE TOKOM VREMENA MIJENJAJU, JER NOVČANI TOKOVI DRUŠTVA OSCILIRAJU**

2.8. Značaj stabilnosti isplate dividendi

- **BROJNI DIONIČARI SE OSLANJAJU NA DIVIDENDE ZA POKRIVANJE SVOJIH TROŠKOVA, PA BI STOGA MOGLI PRETRPJETI ZNATNU ŠTETU U SLUČAJU DA JE ISPLATA DIVIDENDI NESTABILNA**

2.8. Značaj stabilnosti isplate dividende

- **DRUŠTVO TREBA PAŽLJIVO NAPRAVITI
BALANS IZMEĐU**
 - **STABILNOSTI**
 - **I**
 - **POUZDANOSTI SVOJE POLITIKE
DIVIDENDI**

2.8. Značaj stabilnosti isplate dividendi

- U IDEALNOM SLUČAJU, DRUŠTVO TREBA FORMULIRATI **POLITIKU DIVIDENDI** I SAOPĆITI JE SVOJIM DIONIČARIMA, NPR. DA *“PRIBLIŽNO 30% SVOJIH PRIHODA IZ TEKUĆE GODINE ISPLAĆUJE KAO DIVIDENDE, ŠTO ĆE DRUŠTVU DOZVOLITI DA ZADRŽI DOVOLJAN KAPITAL DA OSIGURA BUDUĆI RAST”*

3. POSTUPAK ZA UTVRĐIVANJE I ISPLATU DIVIDENDI

- **DA BI UTVRDILO I ISPLATILO DIVIDENDE, DRUŠTVO MORA SLIJEDITI KONKRETNE SLJEDEĆE KORAKE: ...**

3. POSTUPAK ZA UTVRĐIVANJE I ISPLATU DIVIDENDI

- **KORAK 1:** NADZORNI/UPRAVNI ODBOR PREDLAŽE SKUPŠTINI DIONIČARA DA UTVRDI DIVIDENDE, IZNOS DIVIDENDI I POSTUPAK ZA RASPODJELU
- **KORAK 2:** NADZORNI/UPRAVNI ODBOR PRIPREMA LISTU DIONIČARA KOJI IMAJU PRAVO NA DIVIDENDU

3. POSTUPAK ZA UTVRĐIVANJE I ISPLATU DIVIDENDI

- **KORAK 3:** SKUPŠTINA DIONIČARA USVAJA ODLUKU O UTVRĐIVANJU ISPLATE DIVIDENDI
- **KORAK 4:** DRUŠTVO ISPLAĆUJE UTVRĐENE DIVIDENDE

3.1. Kako se utvrđuje dividenda?

- **DRUŠTVO MOŽE ODOBRI TI PLAĆANJE DIVIDENDI GODIŠNJE, U SKLADU S**
 - **ODLUKAMA REDOVNE SKUPŠTINA DIONIČARA (SD)**
 - **ILI ...**

3.1. Kako se utvrđuje dividenda?

- **U BILO KOJE VRIJEME IZMEĐU GODIŠNJIH SKUPŠTINA DIONIČARA (SD),
OSIM AKO OSNIVAČKIM AKTOM NIJE DRUKČIJE PREDVIĐENO**

3.1. Kako se utvrđuje dividenda?

- **ODLUKA O UTVRĐIVANJU GODIŠNJE DIVIDENDE ZASNIVA SE NA**
 - **ODLUCI KOJA SE ODNOSI NA RASPOREĐIVANJE DOBITI (GUBITAKA) DRUŠTVA ...**

3.1. Kako se utvrđuje dividenda?

- I
- **MOŽE SE DONIJETI PROSTOM VEĆINOM GLASOVA DIONIČARA KOJI UČESTVUJU NA SJEDNICI SKUPŠTINE DIONIČARA (SD)**

3.1. Kako se utvrđuje dividenda?

- **PRI DONOŠENJU ODLUKE O UTVRĐIVANJU DIVIDENDE DRUŠTVO TREBA RAZMOTRITI DVA OSNOVNA PITANJA:**
 - **POSTOTAK DOBITI KOJI SE TREBA RASPODIJELITI ...**

3.1. Kako se utvrđuje dividenda?

- I
- **UČESTALOST ISPLATA**, TJ. DA LI DIVIDENDE TREBAJU VARIRATI OD GODINE DO GODINE, ILI TOKOM VREMENA TREBAJU OSTATI STABILNE

3.1. Kako se utvrđuje dividenda?

- **DIONIČKO DRUŠTVO MOŽE TOKOM POSLOVNE GODINE PLAĆATI DIVIDENDE (TZV. PRIVREMENE DIVIDENDE) POD UVJETOM DA SE: ...**

3.1. Kako se utvrđuje dividenda?

- **IZ PRIVREMENIH RAČUNA VIDI DA SU RASPOLOŽIVA SREDSTVA DOVOLJNA ZA TAKVE ISPLATE**
- | ...

3.1. Kako se utvrđuje dividenda?

- **IZNOS KOJI SE TREBA ISPLATITI NIJE VEĆI OD UKUPNE DOBITI NA KRAJU PRETHODNE GODINE UVEĆAN ZA NERASPOREĐENU DOBIT I IZNOSE POVUČENE IZ REZERVI KOJE SE MOGU KORISTITI ZA TAKVE NAMJENE, A UMANJEN ZA GUBITKE I IZNOS KOJI SE MORA UNIJETI U REZERVE, U SKLADU S ZAKONOM, AKTOM ILI STATUTOM DRUŠTVA**

3.1. Kako se utvrđuje dividenda?

- **DA BI SE POMOGLA DIONIČARIMA DA PRAVILNO OCJENE SPOSOBNOST DRUŠTVA DA VRŠI ISPLATU DIVIDENDI, DRUŠTVIMA SE SAVJETUJE DA: ...**

3.1. Kako se utvrđuje dividenda?

- **USTANOVE TRANSPARENTAN MEHANIZAM ZA PROCJENU ISPLATE DIVIDENDI KOJI BI BIO BLIZAK DIONIČARIMA**
- **OSIGURAJU DIONIČARIMA DOVOLJNO INFORMACIJA KAKO BI RAZUMJELI UVJETE KOJI MORAJU BITI ISPUNJENI PRIJE NEGO ŠTO DRUŠTVO ISPLATI DIVIDENDE ...**

3.1. Kako se utvrđuje dividenda?

- OSIGURAJU DIONIČARIMA DOVOLJNO INFORMACIJA KAKO BI RAZUMJELI POSTUPKE ZA ISPLATU DIVIDENDI
- SPRIJEČE ŠIRENJE BILO KAKVIH INFORMACIJA O DRUŠTVU KOJE BI MOGLE UTJECATI NA POGREŠNU DIONIČARSKU OCJENU POLITIKE KOJA UREĐUJE ISPLATU DIVIDENDI ...

3.1. Kako se utvrđuje dividenda?

- **PREDVIDE JEDNOSTAVNE POSTUPKE ZA ISPLATU DIVIDENDI**
- **I**
- **NAMETNU SANKCIJE GENERALNOM DIREKTORU I ČLANOVIMA UPRAVE ZA NEPOTPUNE ILI ZAKAŠNJELE ISPLATE UTVRĐENIH DIVIDENDI**

3.1. Kako se utvrđuje dividenda?

- **IZVJEŠTAJI O DIVIDENDAMA SU KORISTAN INSTRUMENT ZA**
 - **OCJENU POLITIKE DIVIDENDI DRUŠTVA**
 - **I**
 - **NJEGOVE RANIJE PRAKSE ISPLATE DIVIDENDI**

3.1. Kako se utvrđuje dividenda?

- **IZVJEŠTAJE O DIVIDENDAMA**
OBJAVLJUJU SPECIJALIZIRANA
DRUŠTVA KOJA PRATE KAKO FIRME
ISPLAĆUJU DIVIDENDE
- **IZVJEŠTAJI O DIVIDENDAMA SE OBIČNO**
MOGU NABAVITI UZ NAKNADU

3.1. Kako se utvrđuje dividenda?

- **KOMPANIJSKO PRAVO PREDVIĐA ODREĐENI REDOSLIJED ZA UTVRĐIVANJE DIVIDENDI KADA JE DRUŠTVO IZDALO DIONICE RAZLIČITIH VRSTA I KLASA:**
 - **SVE KUMULIRANE DIVIDENDE ZA KUMULATIVNE POVLAŠTENE DIONICE KOJE NISU UTVRĐENE I ISPLAĆENE ...**

3.1. Kako se utvrđuje dividenda?

- **DIVIDENDE NA POVLAŠTENE DIONICE** PREDVIĐENE OSNIVAČKIM AKTOM POČINJUĆI OD NAJVEĆEG I ZAVRŠAVAJUĆI SA NAJNIŽIM PRIORITETOM, I
- **DIVIDENDE NA POVLAŠTENE DIONICE** ZA KOJE IZNOS DIVIDENDI NIJE PREDVIĐEN U OSNIVAČKOM AKTU I NA OBIČNE DIONICE

3.1. Kako se utvrđuje dividenda?

- **SVE DOK DRUŠTVO**
 - **NE UTVRDI I U POTPUNOSTI NE ISPLATI SVE DIVIDENDE (UKLJUČUJUĆI KUMULIRANE DIVIDENDE) ZA POVLAŠTENE DIONICE, KOJE JE PREDVIDIO OSNIVAČKI AKT**
 - ...

3.1. Kako se utvrđuje dividenda?

... ONO NE MOŽE

- **UTVRDITI I ISPLATITI DIVIDENDE ZA DRUGE POVLAŠTENE ILI OBIČNE DIONICE**
- **DRUŠTVO NE MOŽE UTVRDITI DIVIDENDE AKO NISU U POTPUNOSTI NAMIRENA POTRAŽIVANJA **DIONIČARA VIŠEG PRIORITETA****

3.1. Kako se utvrđuje dividenda?

- **ZAKON O PRIVREDNIM DRUŠTVIMA FBIH I ZAKON O PREDUZEĆIMA RS NISU JASNI U POGLEDU TOGA DA LI RASPODJELA GODIŠNJIH DIVIDENDI MORA BITI POSEBNA TAČKA DNEVNOG REDA GODIŠNJE SKUPŠTINE DIONIČARA (GSD) ILI DIO ODLUKE O RASPOREĐIVANJU DOBITI (I GUBITAKA)**
- **NEKE DRŽAVE OVE ODLUKE TRETIRAJU ZASEBNO**

3.1. Kako se utvrđuje dividenda?

- **POSTOJI RIZIK OD DONOŠENJA SUPROTNIH ODLUKA O IZNOSU DIVIDENDI U OKVIRU**
 - **ODLUKE O ISPLATI DIVIDENDI**
 - **I**
 - **ODLUKE O RASPOREĐIVANJU DOBITI**

3.1. Kako se utvrđuje dividenda?

- **SUKOBA NE BI TREBALO BITI UKOLIKO SU DIONIČARI SAGLASNI S PRIJEDLOGOM NADZORNOG/UPRAVNOG ODBORA O IZNOSU DIVIDENDI**

3.1. Kako se utvrđuje dividenda?

- **IZGLEDA DA JE GLASANJE O ISPLATI DIVIDENDI U OKVIRU OPĆE ODLUKE O RASPOREĐIVANJU DOBITI SIGURNIJE RJEŠENJE**
- **PRIVREMENE DIVIDENDE NE PREDSTAVLJAJU PROBLEM, JER SE NE TRAŽI ODOBRENJE ZA RASPODJELU PRIVREMENE DOBITI**

3.2. Lista dioničara koji imaju pravo na dividendu

- **LISTA DIONIČARA KOJI IMAJU PRAVO NA DIVIDENDE SAČINJAVA SE PREMA EVIDENCIJI DIONIČARA U REGISTRU VRIJEDNOSNIH PAPIRA NA ODREĐENI DAN**

3.2. Lista dioničara koji imaju pravo na dividendu

- DAN NA KOJI SE VRŠI EVIDENCIJA DIONIČARA KOJI SU TITULARI PRAVA NA DIVIDENDE NAZIVA SE ***“DAN DIVIDENDE”***
- ***“DAN DIVIDENDE”*** MOŽE SE UTVRDITI NA DVA NAČINA: ...

3.2. Lista dioničara koji imaju pravo na dividendu

- (1) OSNIVAČKI AKT DRUŠTVA MOŽE ODREDITI DAN ILI NAČIN ODREĐIVANJA **“DANA DIVIDENDE”** KADA SE TREBA SASTAVITI LISTA DIONIČARA KOJI IMAJU PRAVO NA DIVIDENDE
- ILI ...

3.2. Lista dioničara koji imaju pravo na dividendu

- (2) AKO OSNIVAČKI AKT DRUŠTVA NE ODREĐUJE DAN ILI NAČIN ODREĐIVANJA **“DANA DIVIDENDE”**, TAJ DAN ĆE BITI UTVRĐEN ODLUKOM NADZORNOG/ UPRAVNOG ODBORA

3.2. Lista dioničara koji imaju pravo na dividendu

- **DIONIČARI UKLJUČENI U OVAJ POPIS NA “*DAN DIVIDENDE*” IMAJU PRAVO NA DIVIDENDU KOJU DRUŠTVO ISPLAĆUJE DIONIČARIMA**

3.2. Lista dioničara koji imaju pravo na dividendu

- **DIONIČARI KOJI POSJEDUJU DIONICE NA “*DAN DIVIDENDE*”, A PRODAJU IH POSLIJE TOG DATUMA, ZADRŽAVAJU PRAVO DA DOBIJU DIVIDENDU**

3.2. Lista dioničara koji imaju pravo na dividendu

- **DIONIČARI KOJI SU KUPILI DIONICE POSLIJE “*DANA DIVIDENDE*” NEMAJU PRAVO DA DOBIJU DIVIDENDE DO SLJEDEĆE ODLUKE O UTVRĐIVANJU DIVIDENDE**

3.2. Lista dioničara koji imaju pravo na dividendu

- U SLUČAJU DA SE UTVRDE DIVIDENDE NA DIONICE ODREĐENE VRSTE I KLASE, SVAKI **DIONIČAR** MORA DOBITI DIVIDENDE U SKLADU S BROJEM DIONICA VRSTE I KLASE DIONICE KOJU POSJEDUJE

3.2. Lista dioničara koji imaju pravo na dividendu

- **DRUŠTVO JE OBAVEZNO ISPLATITI
DIVIDENDE DIONIČARIMA POSLIJE
NJIHOVOG UTVRĐIVANJA**

3.3. Kada se isplaćuju utvrđene dividende?

- RAZDOBLJE ZA ISPLATU DIVIDENDI MOŽE SE ODREDITI OSNIVAČKIM AKTOM ILI ODLUKOM **SKUPŠTINE DIONIČARA (SD)**

3.3. Kada se isplaćuju utvrđene dividende?

- **AKO SE NE NAVEDA DATUM ISPLATE DIVIDENDI, DRUŠTVA BI TREBALA ISPLATITI UTVRĐENE DIVIDENDE U ROKU OD 60 DANA PO NJHOVOM UTVRĐIVANJU**

3.3. Kada se isplaćuju utvrđene dividende?

- **UTVRĐENE A NEISPLAĆENE DIVIDENDE DAJU DIONIČARIMA PRAVO DA PODNESU TUŽBU PROTIV DRUŠTVA KOJOM ZAHTIJEVAJU ISPLATU**

3.3. Kada se isplaćuju utvrđene dividende?

- **POSILIJE DONOŠENJA ODLUKE O ISPLATI DIVIDENDI, SVAKI DIONIČAR KOME ONA TREBA BITI ISPLAĆENA POSTAJE POVJERILAC DRUŠTVA ZA IZNOS PRIPADAJUĆE DIVIDENDE**

3.3. Kada se isplaćuju utvrđene dividende?

- **PREPORUČUJE SE DA DRUŠTVA SANKCIONIRAJU GENERALNOG DIREKTORA ILI ČLANOVE UPRAVE KADA ISPLATE DIVIDENDI NISU POTPUNE ILI KADA KASNE**

3.3. Kada se isplaćuju utvrđene dividende?

- **PREPORUČUJE SE DA NADZORNI/UPRAVNI ODBOR IMA NADLEŽNOST SMANJITI PLATU GENERALNOG DIREKTORA I/ILI ČLANOVA UPRAVE ILI DA IM UKINE NADLEŽNOSTI KADA DRUŠTVO NE ISPLATI UTVRĐENE DIVIDENDE U POTPUNOSTI I/ILI NA VRIJEME**

3.4. Kada društvo ne može utvrditi dividende?

- **U BOSNI I HERCEGOVINI NEMA OGRANIČENJA ZA UTVRĐIVANJE DIVIDENDI**
- **OSNIVAČKI AKT MOŽE PREDVIDJETI OKOLNOSTI POD KOJIMA JE DRUŠTVU ZABRANJENO UTVRĐITI DIVIDENDE**

3.4. Kada društvo ne može utvrditi dividende?

- **DRUŠTVIMA TREBA ZABRANITI DA UTVRĐUJU DIVIDENDE POD SLJEDEĆIM OKOLNOSTIMA:**
 - **DRUŠTVO NIJE OTKUPILO SVE DIONICE NA ZAHTJEV DIONIČARA ...**

3.4. Kada društvo ne može utvrditi dividende?

- **DRUŠTVO JE OTIŠLO U STEČAJ**
- **OSNIVAČKI KAPITAL NIJE UPLAĆEN U POTPUNOSTI**
- **DRUŠTVO ĆE OTIĆI U STEČAJ AKO SE ISPLATE DIVIDENDE ...**

3.4. Kada društvo ne može utvrditi dividende?

- **NETO AKTIVA DRUŠTVA ĆE POSTATI MANJA OD ZBIRA OSNIVAČKOG KAPITALA, REZERVNOG FONDA I POZITIVNE RAZLIKE IZMEĐU LIKVIDACIONE VRIJEDNOSTI POVLAŠTENIH DIONICA SVIH KLASA I NJIHOVE NOMINALNE VRIJEDNOSTI ODREĐENE OSNIVAČKIM AKTOM KAO REZULTAT ISPLATE DIVIDENDI...**

3.4. Kada društvo ne može utvrditi dividende?

- **NETO AKTIVA DRUŠTVA JE MANJA OD ZBIRA OSNIVAČKOG KAPITALA, REZERVNOG FONDA I POZITIVNE RAZLIKE IZMEĐU LIKVIDACIONE VRIJEDNOSTI POVLAŠTENIH AKCIJA SVIH KLASA I NJIHOVE NOMINALNE VRIJEDNOSTI**

3.4. Kada društvo ne može utvrditi dividende?

- **POPIS OKOLNOSTI NIJE POTPUN**
- **ZAKONODAVSTVO MOŽE PREDVIDJETI DODATNE OKOLNOSTI POD KOJIMA DRUŠTVO NE MOŽE UTVRDITI DIVIDENDE**

3.4. Kada društvo ne može utvrditi dividende?

- **BUDUĆI DA IZMEĐU ODLUKE O UTVRĐIVANJU DIVIDENDI I FAKTIČKE ISPLATE MOŽE PROĆI NEKO VRIJEME, DRUŠTVO SE MOŽE NAĆI U SITUACIJI DA PREKRŠI NEKE OD NAVEDENIH UVJETA ZA UTVRĐIVANJE DIVIDENDI**

3.5. Kada društvo ne može isplatiti utvrđene dividende?

- **DRUŠTVO NE MOŽE ISPLATITI UTVRĐENE DIVIDENDE POD SLJEDEĆIM OKOLNOSTIMA:**

- **NETO IMOVINA DRUŠTVA BI BILA MANJA OD NJEGOVOG OSNOVNOG KAPITALA, UVEĆANOG ZA REZERVE KOJE SE MOGU KORISTITI ZA VRŠENJE ISPLATA DIONIČARIMA U SKLADU SA ZAKONOM KOJI UREĐUJE RAČUNOVODSTVO I REVIZIJU**

3.5. Kada društvo ne može isplatiti utvrđene dividende?

- AKO NA DAN ISPLATE BILO KOJA DOSPJELA DIVIDENDA NA POVLAŠTENE DIONICE NE BI BILA PLAĆENA U POTPUNOSTI
- AKO POSLIJE TAKVIH ISPLATA DRUŠTVO NE BI BILO U STANJU PLAĆATI SVOJE DUGOVE KOJI DOSPIJEVAJU U TOKU REDOVNOG POSLOVANJA DRUŠTVA, I

3.5. Kada društvo ne može isplatiti utvrđene dividende?

- **IZNOS DIVIDENDI JE VEĆI OD DOBITI DRUŠTVA U PRETHODNOJ POSLOVNOJ GODINI UVEĆANOJ ZA NERASPOREĐENU DOBIT I IZNOS POVUČEN IZ REZERVI I UVEĆANE ZA IZNOS KOJI SE MORA UNIJETI U REZERVE U TEKUĆOJ GODINI, U SKLADU SA STATUTOM ILI ZAKONOM**

3.5. Kada društvo ne može isplatiti utvrđene dividende?

- **OSIM U SLUČAJU OVIH ZABRANA, DRUŠTVO MOŽE ISPLATITI DIVIDENDE SVOJIM DIONIČARIMA AKO**
 - **FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI SAČINJENI U SKLADU SA ZAKONOM KOJI UREĐUJE PITANJA RAČUNOVODSTVA I REVIZIJE**
 - **POKAZUJU DA BI ISPLATE BILE RAZUMNE POD TIM OKOLNOSTIMA**

3.5. Kada društvo ne može isplatiti utvrđene dividende?

- **OSNIVAČKI AKT ILI STATUT DRUŠTVA MOGU PREDVIDJETI DA JE U SLUČAJU TAKVIH ISPLATA POTREBNO**
 - **SAČINITI POSEBNE FINANCIJSKE IZVJEŠTAJE**
 - **NAZNAČITI RAČUNOVODSTVENE STANDARDE, I**
 - **NAVESTI NAČIN PROCJENE**

3.5. Kada društvo ne može isplatiti utvrđene dividende?

- **POPIS OKOLNOSTI NIJE POTPUN, JER DRUŠTVO MOŽE ODREDITI DODATNE OSNOVE**
- **ČIM ODREĐENI UVJETI PRESTANU POSTOJATI, DRUŠTVO JE OBAVEZNO ISPLATITI UTVRĐENE DIVIDENDE**
- **OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA KOJE SE ODNOSU NA DIVIDENDE OBIČNO UREĐUJE ZAKONODAVSTVO**

4. OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA O DIVIDENDAMA

- **DRUŠTVO** SVIM SVOJIM DIONIČARIMA
MORA STAVITI NA RASPOLAGANJE
 - **PRIJEDLOG NADZORNOG/UPRAVNOG
ODBORA U POGLEDU
RASPOREĐIVANJA DOBITI ...**

4. OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA O DIVIDENDAMA

- IZNOS PREDLOŽENIH DIVIDENDI ZA SVE VRSTE I KLASSE DIONICA
- |
- POSTUPAK ZA ISPLATU TAKVIH DIVIDENDI

4. OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA O DIVIDENDAMA

- **DRUŠTVO** JE **OBAVEZNO** U **SVOM**
ZAVRŠNOM RAČUNU **OSIGURATI**
IZVJEŠTAJ O **POVIJESTI** **ISPLATE**
DIVIDENDI

4. OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA O DIVIDENDAMA

- **PREPORUČUJE SE DA DRUŠTVO USVOJI PRAVILNIK O OBJAVLJIVANJU INFORMACIJA, KOJI BI SADRŽAVAO POPIS INFORMACIJA, DOKUMENATA I MATERIJALA KOJI SE MORAJU PODNOSITI DIONIČARIMA KAKO BI IM SE OMOGUĆILO DA DONESU PRAVILNE ODLUKE U POGLEDU DIVIDENDI**

4. OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA O DIVIDENDAMA

- **INFORMACIJE** SE TREBAJU ODNOSITI NA TAČKE DNEVNOG REDA ZA SKUPŠTINU DIONIČARA, KAO ŠTO SU:
 - **PREPORUKE NADZORNOG/UPRAVNOG ODBORA U POGLEDU RASPOREĐIVANJA DOBITI ...**

4. OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA O DIVIDENDAMA

- **PREPORUKE NADZORNOG/UPRAVNOG ODBORA O ISPLATI DIVIDENDI**
- **|**
- **RAZLOZI ZA SVAKU OD PREPORUKA**

4. OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA O DIVIDENDAMA

- **DRUŠTVA TREBAJU OBJAVLJIVATI**
 - **INFORMACIJE O ISPLATAMA
DIVIDENDI, ILI**
 - **KADA DIVIDENDE NISU ISPLAĆENE,**
 - **RAZLOGE ZA NEISPLAĆIVANJE
DIVIDENDI**

4. OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA O DIVIDENDAMA

- **DRUŠTVA SU OBAVEZNA UKLJUČITI U PROSPEKT I KVARTALNE IZVJEŠTAJE SLJEDEĆE INFORMACIJE O DIVIDENDAMA:....**

4. OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA O DIVIDENDAMA

- IZNOS DIVIDENDI KOJE SU UTVRĐENE U POSLJEDNJIH PET GODINA ILI, AKO JE DRUŠTVO POSLOVALO KRAĆE OD PET GODINA, TOKOM SVAKE GODINE POSLOVANJA, I
- POSTUPAK ZA ISPLATU DIVIDENDI

5. POLITIKA DIVIDENDI

- ZA DRUŠTVA JE NAJPOGODNIJE DA USVOJE JASNO FORMULIRANU I RACIONALNU **POLITIKU DIVIDENDI**

5. POLITIKA DIVIDENDI

- **DRUŠTVA TREBAJU OBAVIJESTITI TRŽIŠTA O SVOJOJ POLITICI DIVIDENDI, NPR. PUTEM ŠTAMPANIH MEDIJA**
- **OVO OBJAVLJIVANJE TREBA BITI U ISTOJ PUBLIKACIJI KOJA JE OSNIVAČKIM AKTOM ODREĐENA ZA OBJAVLJIVANJE OBAVJEŠTENJA O SKUPŠTINI DIONIČARA**

5. POLITIKA DIVIDENDI

- **DRUŠTVO TREBA RAZMOTRITI I KORIŠTENJE INTERNETA U OVU SVRHU**

5. POLITIKA DIVIDENDI

- **BITNO JE DA DIONIČARI KAO MINIMUM DOBIJU INFORMACIJE O SLJEDEĆIM PITANJIMA:**
 - **METODI KOJU DRUŠTVO PRIMJENJUJE PRI UTVRĐIVANJU DIJELA DOBITI KOJI SE MOŽE ISPLATITI U VIDU DIVIDENDE ...**

5. POLITIKA DIVIDENDI

- **UVJETI POD KOJIMA SE DIVIDENDE MOGU ISPLATITI**
- **MINIMALNI IZNOS DIVIDENDI KOJI SE MOŽE ISPLATITI ZA DIONICE SVAKE VRSTE I KLASSE ...**

5. POLITIKA DIVIDENDI

- KRITERIJI KOJE NADZORNI/UPRAVNI ODBOR PRIMJENJUJE PRI ODLUČIVANJU O PRIJEDLOGU UTVRĐIVANJA DIVIDENDE, I
- POSTUPAK ZA ISPLATU DIVIDENDI, UKLJUČUJUĆI VRIJEME, MJESTO I OBLIK ISPLATE

5. POLITIKA DIVIDENDI

- **DRUŠTVA TREBAJU IMPLEMENTIRATI
TRANSPARENTAN I LAKO RAZUMLJIV
MEHANIZAM ZA UTVRĐIVANJE
DIVIDENDI**

5. POLITIKA DIVIDENDI

- **DA BI TO UČINILO, DRUŠTVO TREBA USVOJITI PRAVILNIK O DIVIDENDAMA KOJI SADRŽI INFORMACIJE O:**
 - **POSTOTKU NETO DOBITI ZA ISPLATE DIVIDENDI**
 - **UVJETIMA I ROKOVIMA ZA ISPLATE DIVIDENDI ...**

5. POLITIKA DIVIDENDI

- **IZNOSU DIVIDENDI KOJI SE MOŽE ISPLATITI ZA DIONICE ODREĐENE VRSTE I KLASE AKO TAJ IZNOS NIJE ODREĐEN OSNIVAČKIM AKTOM**
- **MINIMALNOM IZNOSU DIVIDENDI KOJI SE MOŽE ISPLATITI ZA DIONICE SVAKE VRSTE I KLASE ...**

5. POLITIKA DIVIDENDI

- **POSTUPKU ZA ISPLATU DIVIDENDI, UKLJUČUJUĆI PROGRAM, MJESTO I NAČINE, I**
- **OKOLNOSTIMA KADA DIVIDENDE NEĆE BITI UTVRĐENE, ILI KADA DIVIDENDE MOGU BITI DJELIMIČNO UTVRĐENE ZA POVLAŠTENE DIONICE**

6. REZERVE DRUŠTVA

- VAŽNI SU PROPISI KOJIMA JE CILJ SPRIJEČITI IZVLAČENJE SREDSTAVA IZ DRUŠTVA KAD BI SE TO NEPOVOLJNO ODRAZILO NA NJEGOVO POSLOVANJE
- KADA JE U PITANJU ISPLATA DIVIDENDE TO SE ČINI PRAVNIM UREĐENJEM **REZERVI DRUŠTVA** I ODREĐENJEM KOJI SE DIO DOBITI SMIJE UPOTRIJEBITI ZA NJEZINU ISPLATU

6. REZERVE DRUŠTVA

- **REZERVAMA DRUŠTVA** PRISTUPA SE PROPISIVANJEM KADA IH DRUŠTVO MORA IMATI I U KOJU IH SVRHU MOŽE KORISTITI S TIME DA SE DRUŠTVU PREPUŠTA DA STATUTOM ODREDI OGRANIČENJA

6. REZERVE DRUŠTVA

- **PROPISANIH OGRANIČENJA MORAJU SE PRIDRŽAVATI NJEGOVI ORGANI PA I SKUPŠTINA KAD ODLUČUJE O UPOTREBI DOBITI**
- **TIME SE ODREĐUJE I NAMJENA DIJELA DOBITI KOJI SE NE MOŽE UPOTREBLJAVATI ZA ISPLATU DIVIDENDE**

6. REZERVE DRUŠTVA

- ZAKONOM SU UREĐENE **REZERVE DRUŠTVA** OD KOJIH JE UNOS SREDSTAVA U NEKE OD NJIH OBVEZAN

6. REZERVE DRUŠTVA

- **ZAKON POZNAJE:**
 - (1) ZAKONSKE REZERVE
 - (2) REZERVE KAPITALA
 - (3) REZERVE ZA VLASTITE DIONICE
 - (4) STATUTARNE REZERVE
 - (5) OSTALE REZERVE

6. REZERVE DRUŠTVA

- ZA SVAKU OD TIH **REZERVI** PROPISAN JE **PRAVNI REŽIM UNOSA SREDSTAVA** U NJIH I PRAVILA ZA NJIHOVU UPOTREBU
- **REŽIM REZERVI** U DRUŠTVU UTJEČE NA OSTVARENJE PRAVA DIONIČARA NA DIVIDENDU AKO SE U NJIH UNOSI DIO OSTVARENE DOBITI

6. REZERVE DRUŠTVA

- **DIONIČKO DRUŠTVO MORA IMATI ZAKONSKE REZERVE**
- **DIONIČKO DRUŠTVO JE DUŽNO UNOSITI STATUTOM ODREĐEN VEĆI DIO DOBITI TEKUĆE GODINE UMANJENE ZA IZNOS GUBITKA IZ PRETHODNE GODINE**

6. REZERVE DRUŠTVA

- **DIONIČKO DRUŠTVO TO MORA ČINITI SVE DOK TE REZERVE ZAJEDNO S REZERVAMA KAPITALA (TZV. VEZANE REZERVE) NE DOSEGNU STATUTOM ODREĐEN VEĆI DIO TOGA KAPITALA**

6. REZERVE DRUŠTVA

- **VRIJEME ZA KOJE SE U ZAKONSKE REZERVE UNOSI SPOMENUTI DIO DOBITI NIJE PROPISANO ŠTO ZNAČI DA OBVEZA UNOSA POSTOJI SVE DOK SE NE DOSTIGNE ZAKONOM PROPISANA RAZINA TIH REZERV ILI NJIHOV VIŠI IZNOS ODREĐEN STATUTOM DRUŠTVA TAKO DA SE DO TADA NOVI IZNOSI U TIM REZERVAMA PRIPISUJU ONIM PRIJAŠNJIMA**

6. REZERVE DRUŠTVA

- PROPISIVANJEM DA SE DIO DOBITI MORA KORISTITI ZA UNOS U ZAKONSKE REZERVE UTJEČE SE NA **ODREĐENJE DIJELA DOBITI KOJI SE SMIJE KORISTITI ZA ISPLATU DIVIDENDE** PA TAKO I NA OPSEG PRAVA DIONIČARA DA MU SE ONA ISPLATI

6. REZERVE DRUŠTVA

- **TAJ DIO IMOVINE DRUŠTVA NIJE NIČIM TAČNO OPREDMEĆEN, NEGO SE OPĆENITO SMATRA DIJELOM VLASTITOG KAPITALA DRUŠTVA**

6. REZERVE DRUŠTVA

- **DRUŠTVO UNOSI U REZERVE KAPITALA:**
 - **(1) DIO UPLAĆENOG IZNOSA ZA KOJI SE IZDAJU DIONICE KOJI PRELAZI NOMINALNI IZNOS DIONICA, A AKO SU IZDANE DIONICE BEZ NOMINALNOG IZNOSA - IZNOS KOJI PRELAZI KNJIGOVODSTVENO ISKAZAN IZNOS TEMELJNOG KAPITALA ŠTO SE ODNOSI NA TE DIONICE (AGIO) ...**

6. REZERVE DRUŠTVA

- **(2) DIO IZNOSA UPLAĆENOG DRUŠTVU ZA STJECANJE ZAMJENJIVIH OBVEZNICA ILI OBVEZNICA S OPCIJOM KUPNJE DIONICA KOJI PRELAZI NOMINALNI IZNOS IZDANIH OBVEZNICA ...**

6. REZERVE DRUŠTVA

- **(3) IZNOSE DRUGIH DODATNIH UPLATA DIONIČARA U VLASTITI KAPITAL DRUŠTVA**
- **(4) IZNOS ZA KOJI JE POJEDNOSTAVLJENO SMANJEN TEMELJNI KAPITAL DA BI SE SREDSTVA UNIJELE U REZERVE KAPITALA**

6. REZERVE DRUŠTVA

- **REZERVE KAPITALA NE PUNE SE IZ DOBITI DRUŠTVA NEGO**
 - **IZ UPLATA DIONIČARA ODNOSNO STJECATELJA SPOMENUTIH OBVEZNICA, TE**
 - **IZ IZNOSA TEMELJNOG KAPITALA ZA KOJI GA SE SMANJUJE IZ NAVEDENOG RAZLOGA**

6. REZERVE DRUŠTVA

- **ZATO SE UPLATAMA U REZERVE KAPITALA NE UTJEČE NA VISINU DOBITI KOJA BI MOGLA BITI PODOBNA ZA ISPLATU DIVIDENDE**
- **SPOMENUTI UNOSI SE NE MOGU UPOTREBLJAVATI ZA ISPLATU DIVIDENDE**

6. REZERVE DRUŠTVA

- **TO JE SVOJEVRSNO OGRANIČENJE PROPISANO DRUŠTVU KADA JE RIJEČ O ISPLATI DIVIDENDE**
- **I TE SU REZERVE DIO VLASTITOG KAPITALA DRUŠTVA**

6. REZERVE DRUŠTVA

- **ZAKON PROPISUJE OBVEZU KADA SE MORAJU UNIJETI SREDSTVA U REZERVE ZA VLASTITE DIONICE**
- **AKO JE DRUŠTVO U POSLOVNOJ GODINI STEKLO VLASTITE DIONICE, MORA U REZERVE ZA TE DIONICE U TOJ GODINI UNIJETI IZNOSE KOJI ODGOVARAJU IZNOSIMA PLAĆENIM ZA STJECANJE VLASTITIH DIONICA**

6. REZERVE DRUŠTVA

- **U TE SE REZERVE MOGU UNOSITI I IZNOSI IZ STATUTARNIH REZERVI, AKO JE STATUTOM ODREĐENO DA SE MOGU KORISTITI ZA TU NAMJENU, KAO I IZNOSI IZ DRUGIH REZERVI IZ DOBITI KOJI PRELAZE IZNOSE PRENESENOGA GUBITKA, KOJE NIJE BILO MOGUĆE POKRITI IZ NETO-DOBITI POSLOVNE GODINE**

6. REZERVE DRUŠTVA

- **REZERVE ZA VLASTITE DIONICE SMIJU SE UKINUTI SAMO AKO SE TE DIONICE OTUĐE ILI POVUKU, ILI IH SMANJITI ZA IZNOS ZA KOJI ONE PRELAZE IZNOS NIŽE ISKAZANE VRIJEDNOSTI VLASTITIH DIONICA**

6. REZERVE DRUŠTVA

- PRAVNI REŽIM **REZERVI ZA VLASTITE DIONICE** PROPISAN JE ZAKONOM I NE MOŽE SE MIJENJATI STATUTOM DRUŠTVA, ŠTO JE TAKOĐER POSLJEDICA NAČELA ODRŽAVANJA KAPITALA DRUŠTVA DA SE PRETJERANIM ODLJEVOM KAPITALA ZA STJECANJE VLASTITIH DIONICA NE BI NARUŠILA FINACIJSKA STABILNOST

6. REZERVE DRUŠTVA

- DRUŠTVO MOŽE STATUTOM PREDVIDJETI **STATUTARNE REZERVE**
- OVDJE NEMA OBVEZE DA DRUŠTVO IMA TAKVE REZERVE
- NO, ZA TO NIJE DOVOLJNO DA SE ONE SAMO PREDVIDE STATUTOM NEGO SE ZAHTIJEVA I DA SE NJIME UREDE NEKA PITANJA NJIHOVA STVARANJA I KORIŠTENJA

6. REZERVE DRUŠTVA

- **TAKO SE PROPISUJE DA SE STATUTOM MORA ODREDITI:**
 - **(1) VISINA TIH REZERVI U APSOLUTNOM IZNOSU ILI DIJELOM TEMELJNOG KAPITALA ILI UKUPNOG VLASTITOG KAPITALA DRUŠTVA**
 - **(2) NAMJENE ZA KOJE SE MOGU KORISTITI TE REZERVE ...**

6. REZERVE DRUŠTVA

- **(2) DIO IZNOSA NETO-DOBITI, UMANJEN ZA IZNOS KORIŠTEN ZA POKRIĆE PRENESENOGA GUBITKA, IZNOS UNESEN U ZAKONSKE REZERVE I IZNOS UNESEN U REZERVE ZA VLASTITE DIONICE, AKO IH DRUŠTVO IMA, KOJI SE U POJEDINOJ POSLOVNOJ GODINI NAMJENJUJE ZA STVARANJE STATUTARNIH REZERVI**

6. REZERVE DRUŠTVA

- ZA TE JE REZERVE BITNO DA SE MOGU KORISTITI SAMO ZA STATUTOM PREDVIĐENE NAMJENE

6. REZERVE DRUŠTVA

- **ŽELI LI DRUŠTVO KORISTITI STATUTARNE REZERVE ZA NEKE DRUGE NAMJENE NE BI BILO DOVOLJNO DA ODLUKU O TOME DONESE SKUPŠTINA DRUŠTVA, PA NI VEĆINOM KOJA SE TRAŽI ZA IZMJENU STATUTA, JER SE ZA IZMJENU STATUTA TRAŽI I NJENO UPISIVANJE U SUDSKI REGISTAR**

6. REZERVE DRUŠTVA

- NAJLIBERALNIJI JE REŽIM KORIŠTENJA **OSTALIH REZERVI**
- I NJIH TREBA PREDVIDJETI U STATUTU, ALI NEMA OBVEZE DA SE ODREDI NJIHOVA VISINA NI NAČIN UNOŠENJA SREDSTAVA U TE REZERVE, KAO NI NAMJENA

6. REZERVE DRUŠTVA

- U TOME JE DRUŠTVIMA PREPUŠTENA POTPUNA SLOBODA
- NEMA ZAPREKE DA SE SVE TO ODREDI STATUTOM

6. REZERVE DRUŠTVA

- ZAKON JEDINO PROPISUJE DA SE ONE MOGU KORISTITI U BILO KOJU SVRHU I SPOMINJE STJECANJE VLASTITIH DIONICA I UNOS SREDSTAVA IZ TIH REZERVI U **REZERVE ZA VLASTITE DIONICE**

6. REZERVE DRUŠTVA

- **STATUTOM SE TO MOŽE ODREDITI TAKO DA SE NABROJI**
 - **U KOJE SE SVE SVRHE TAKVE REZERVE MOGU KORISTITI**
 - **ILI**
 - **U KOJE SE SVRHE ONE NE MOGU KORISTITI**

6. REZERVE DRUŠTVA

- **NEMA ZAPREKE NI DA SE PROPIŠE TKO U DRUŠTVU ODLUČUJE O UPOTREBI TIH SREDSTAVA, A DA SE UOPĆE NE PROPIŠE NJIHOVA NAMJENA**

7. ODREĐENJE DOBITI DRUŠTVA PODOBNE ZA ISPLATU DIVIDENDE

- DIONIČARI IMAJU **PRAVO SUDJELOVATI U DOBITI** KOJU OSTVARI DIONIČKO DRUŠTVO
- TO IM PRAVO PRIPADA PO ZAKONU, A MOŽE SE **OGRANIČITI** STATUTOM DRUŠTVA SAMO KADA TO DOPUSTI ZAKON I U OPSEGU KOJI JE NJIME ODREĐEN

7. ODREĐENJE DOBITI DRUŠTVA PODOBNE ZA ISPLATU DIVIDENDE

- ZAKON SADRŽAVA **VIŠE OGRANIČENJA** GLEDE ISPLATE DIVIDENDE, PRI ČEMU JE TEMELJNO ONO DA SE **DIVIDENDA** MOŽE ISPLATITI SAMO IZ DOBITI KOJA PROIŽAĐE IZ RAČUNA DOBITI I GUBITKA I DIJELA ZADRŽANE DOBITI KADA U SKLADU S PROPISIMA NE PROIZLAZI IZ TOG RAČUNA

7. ODREĐENJE DOBITI DRUŠTVA PODOBNE ZA ISPLATU DIVIDENDE

- TO NE MORA BITI DOBIT KOJA PROIZAĐE IZ RAČUNA DOBITI I GUBITKA ZA POSLOVNU GODINU NA KOJU SE TAJ RAČUN ODNOSI, PA SE **DIVIDENDA** MOŽE ISPLATITI I NAKON POSLOVNE GODINE U KOJOJ NIJE OSTVARENA DOBIT

7. ODREĐENJE DOBITI DRUŠTVA PODOBNE ZA ISPLATU DIVIDENDE

- NO, U TU SE SVRHU MOGU KORISTITI SAMO **SREDSTVA IZ DOBITI** PROIZAŠLE IZ RAČUNA DOBITI I GUBITKA, BEZ OBZIRA NA TO ZA KOJU SE GODINU TAKVA DOBIT OBRAČUNALA

7. ODREĐENJE DOBITI DRUŠTVA PODOBNE ZA ISPLATU DIVIDENDE

- TAKO SE **DIVIDENDA** MOŽE ISPLATITI IZ DOBITI OSTVARENE U NEKOJ PRETHODNOJ POSLOVNOJ GODINI, AKO JE RIJEČ O SREDSTVIMA KOJA SU U TAKVU PRAVNOM REŽIMU DA SE MOGU KORISTITI ZA ISPLATU DIVIDENDE

7. ODREĐENJE DOBITI DRUŠTVA PODOBNE ZA ISPLATU DIVIDENDE

- **PRIMJERICE KADA JE TAKVA DOBIT OSTAVLJENA KAO ZADRŽANA, KADA JE UNESENA U STATUTARNE REZERVE ZA KOJE JE STATUTOM PREDVIĐENO DA SE MOGU KORISTITI I ZA ISPLATU DIVIDENDE, KADA JE UNESENA U OSTALE REZERVE**

7. ODREĐENJE DOBITI DRUŠTVA PODOBNE ZA ISPLATU DIVIDENDE

- **BITNO JE DA SE EVENTUALNI GUBITAK IZ POSLOVNE GODINE POKRIJE IZ SREDSTAVA REZERVI ILI IZ ZADRŽANE DOBITI**

7. ODREĐENJE DOBITI DRUŠTVA PODOBNE ZA ISPLATU DIVIDENDE

- NAKON TOGA SE IZ PREOSTALOG DIJELA NEISKORIŠTENE DOBITI ILI REZERVI KOJE SE ZA TO MOGU KORISTITI, A PROIZAŠLE SU IZ RAČUNA DOBITI I GUBITKA IZ PRETHODNIH GODINA, MOŽE ISPLATITI **DIVIDENDA**

7. ODREĐENJE DOBITI DRUŠTVA PODOBNE ZA ISPLATU DIVIDENDE

- SMISAO JE ODREDBE DA SE **DIVIDENDA** NE MOŽE ISPLATITI IZ SREDSTAVA KOJA NISU OSTVARENA KAO REZULTAT POSLOVANJA DRUŠTVA I POSLJEDICA JE PRIMJENE PRAVILA DA DIONIČKO DRUŠTVO MORA OČUVATI SVOJ KAPITAL

7. ODREĐENJE DOBITI DRUŠTVA PODOBNE ZA ISPLATU DIVIDENDE

- ZAKON IPAK DOPUŠTA DA SE ZA ISPLATU **DIVIDENDE** IZNIMNO KORISTI I DIO ZADRŽANE DOBITI KOJI NE PROIZLAZI IZ RAČUNA DOBITI I GUBITKA
- ZA TO JE POTREBNO DA JE TO DOPUŠTENO PROPISIMA

7. ODREĐENJE DOBITI DRUŠTVA PODOBNE ZA ISPLATU DIVIDENDE

- NA TEMELJU MEĐUNARODNIH RAČUNOVODSTVENIH STANDARDA MOGU SE KORISTITI SREDSTVA IZ **TZV. REVALORIZACIJSKIH REZERVI**, ALI TEK KADA SE SREDSTVA NA TEMELJU KOJIH SU TE REZERVE FORMIRANE PRODAJU ...

7. ODREĐENJE DOBITI DRUŠTVA PODOBNE ZA ISPLATU DIVIDENDE

- ... I ZA NJIH POSTIGNE CIJENA KOJA ODGOVARA TIM **REZERVAMA** JER SE IZRAVNO UNOSE U ZADRŽANU DOBIT, A DA PRETHODNO NISU BILA ISKAZANA U RAČUNU DOBITI I GUBITKA

7. ODREĐENJE DOBITI DRUŠTVA PODOBNE ZA ISPLATU DIVIDENDE

- **IAKO REVALORIZACIJSKE REZERVE NE ČINE REALNU IMOVINU DRUŠTVA PA SE ZBOG TOGA U ZAKONU I NE SPOMINJU, PRODAJOM DRUŠTVO IH PRETVARA U REALNU IMOVINU, ALI ...**

7. ODREĐENJE DOBITI DRUŠTVA PODOBNE ZA ISPLATU DIVIDENDE

- ... **REVALORIZACIJOM ISKAZAN VIŠAK VRIJEDNOSTI** NIJE PRIHOD KOJI BI SE SKAZIVAO U RAČUNU DOBITI I GUBITKA DRUŠTVA, NEGO NEPOSREDNO ULAZI U NJEGOVU ZADRŽANU DOBIT I ČINI DIO DOBITI DRUŠTVA PODOBAN ZA ISPLATU DIVIDENDE

7. ODREĐENJE DOBITI DRUŠTVA PODOBNE ZA ISPLATU DIVIDENDE

- **DOBIT** NIJE DOPUŠTENO PODIJELITI TAKO DA SE NJEZINI **POJEDINI DIJELOVI KORISTE ZA VIŠE NAMJENA**, AKO JE NEMA DOVOLJNO ZA TO DA SE U POTPUNOSTI KORISTI ZA NAMJENU KOJA JE HIJERARHIJSKI VIŠE RANGIRANA U MJERI U KOJOJ TO ZA TU NAMJENU PROPISUJE ZAKON

7. ODREĐENJE DOBITI DRUŠTVA PODOBNE ZA ISPLATU DIVIDENDE

- **ZAKON ZA UPOTREBU DOBITI
PROPISUJE OVAJ REDOSLIJED
NAMJENA:**
 - **(1) POKRIĆE GUBITKA PRENESENOG
IZ PRETHODNIH GODINA ...**

7. ODREĐENJE DOBITI DRUŠTVA PODOBNE ZA ISPLATU DIVIDENDE

- **(2) UNOS U ZAKONSKE REZERVE STATUTOM ODREĐENOG VEĆEG DIJELA DOBITI TEKUĆE GODINE UMANJENE ZA IZNOS GUBITKA IZ PRETHODNE GODINE, SVE DOK TE REZERVE ZAJEDNO S KAPITALNOM DOBITI NE DOSEGNU IZNOS STATUTOM ODREĐEN VEĆI DIO TOG KAPITALA ...**

7. ODREĐENJE DOBITI DRUŠTVA PODOBNE ZA ISPLATU DIVIDENDE

- **(3) UNOS U REZERVE ZA VLASTITE DIONICE, AKO IH JE DRUŠTVO STEKLO ILI IH NAMJERAVA STEĆI**
- **(4) UNOS U STATUTARNE REZERVE, AKO IH DRUŠTVO IMA**

7. ODREĐENJE DOBITI DRUŠTVA PODOBNE ZA ISPLATU DIVIDENDE

- **DOBIT** SE NAJPRIJE MORA UPOTRIJEBITI ZA POKRIĆE SVIH AKUMULIRANIH GUBITAKA IZ PRETHODNIH GODINA KOJI DO TADA NISU POKRIVENI
- DRUŠTVO NE MOŽE ISPLAĆIVATI DIVIDENDU, NI UPOTRIJEBITI DOBIT U NEKU DRUGU SVRHU, SVE DOK IMA NEPOKRIVENIH GUBITAKA

7. ODREĐENJE DOBITI DRUŠTVA PODOBNE ZA ISPLATU DIVIDENDE

- **TAKVO RJEŠENJE PROPISANO JE DA SE SPRIJEČI DIONIČARE U IZVLAČENJU SREDSTAVA IZ DRUŠTVA I SMANJENJU NJEGOVA VLASTITOG KAPITALA U VRIJEME DOK SE ONO JOŠ NIJE FINANCIJSKI KONSOLIDIRALO**
- **RIJEČ JE O PRAVILU KOJIM SE NASTOJI OČUVATI VLASTITI KAPITAL DRUŠTVA I ZAŠTITITI VJEROVNIKE**